

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Adalet Bakanı Yılmaz Tunç* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Cezaevlerinde hasta mahpusların durumu, insan hakları ihlalleri bağlamında giderek derinleşen bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bolu F Tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunan hasta mahpus Hayati Deniz Kaytan, beyin tümörü, epilepsi, bel fıtığı ve ortopedik rahatsızlıklar gibi kronik ve çoklu sağlık sorunlarıyla mücadele etmektedir. Kaytan'ın sağlık durumu, düzenli tıbbi takip ve kapsamlı tedavi gerektirmesine rağmen, cezaevi koşullarının yetersizliği nedeniyle giderek ağırlaşmaktadır. Bu durum, mahpusların tedaviye erişim hakkının ihlal edildiğini ve cezaevlerinde yaşam hakkının ciddi bir tehdit altında olduğunu açıkça göstermektedir.

Hayati Deniz Kaytan, 2009 yılında geçirdiği beyin tümörü ameliyatı sonrasında yoğun bir tıbbi takip gerektiren bir sürece girmiştir. Ameliyat sonrasında kalan tümör dokusunun düzenli kontrol edilmesi, büyümesi halinde yeniden ameliyat edilmesi hayati önem taşımaktadır. Ancak, cezaevi koşulları Kaytan'ın periyodik sağlık kontrollerine erişimini zorlaştırmakta, tedavi sürecini aksatmaktadır. Beyin ameliyatının ardından ortaya çıkan epilepsi, sık krizlerle Kaytan'ın yaşam kalitesini ciddi şekilde düşürmektedir.

Bunun yanında, boyun ve bel fıtığı gibi ortopedik sorunlar, özellikle hareket kabiliyetini sınırlamakta ve kronik ağrılara neden olmaktadır. Kaytan'ın sol ayağında parmaklarının kesik olması nedeniyle ortopedik tabanlık kullanması hayati bir ihtiyaçtır. Ancak yıllardır bu ihtiyacının karşılanmadığı, çözüm olarak büyük şehirde gerekli tedavilerin yapılmasının dahi engellendiği ifade edilmektedir.

Kaytan'ın diğer önemli sağlık sorunları arasında sağ kulak altındaki tükürük bezi tümörü ve kronik mide rahatsızlıkları yer almaktadır. Yoğun ilaç kullanımı nedeniyle mide sorunları yaşayan Kaytan'ın, mide koruyucu ilaçlara düzenli olarak erişim sağlanamadığında ağrılarının katlanılmaz hale geldiği belirtilmektedir. Bu durum, cezaevi sağlık hizmetlerinin mahpusun ihtiyaçlarına yanıt veremediğini açıkça ortaya koymaktadır.

Hayati Deniz Kaytan'ın durumu, İnsan Hakları Derneği (İHD Ankara Şubesi) tarafından yapılan açıklamalarda da detaylı şekilde ele alınmıştır. Kaytan'ın sağlık sorunlarına rağmen tedavi süreçlerinin cezaevinde yürütülememesi ve sevk taleplerinin gecikmesi, hasta mahpusların sağlık hakkının ihlal edildiğini göstermektedir.

Anayasa'nın 17. maddesi ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. maddesi, mahpusların sağlık hakkını garanti altına almakta ve devletin yaşam hakkını koruma yükümlülüğünü vurgulamaktadır. Ancak mevcut uygulamalarda, bu yükümlülüklerin yerine getirilmediği görülmektedir.

Hayati Deniz Kaytan'ın cezaevinde karşı karşıya kaldığı sağlık sorunları ve ihmaller, hasta mahpusların yaşadığı mağduriyetlerin sistematik bir problem olduğunu ortaya koymaktadır. Devletin, anayasal ve uluslararası yükümlülükleri gereği hasta mahpusların sağlık ve yaşam haklarını koruma sorumluluğu bulunmaktadır. Kaytan'ın infazının ertelenerek tedavisinin dışarıda sürdürülmesi hem insani hem de hukuki bir zorunluluktur. Bu bağlamda Adalet Bakanlığı, hasta mahpusların tedaviye erişimini güvence altına alacak acil adımlar atmalıdır.

Bu bağlamda;

1. Hayati Deniz Kaytan'ın beyin tümörü, epilepsi, boyun ve bel fıtığı gibi hastalıklarının tedavi süreci cezaevi koşullarında nasıl yürütülmektedir? Cezaevindeki sağlık birimleri Kaytan'ın sağlık ihtiyaçlarını karşılayacak yeterlilikte midir?
2. Kaytan'ın tıbbi takibinin düzenli yapılabilmesi için gerekli olan tıbbi cihazlar, ilaçlar ve tedavi imkanları sağlanmakta mıdır? Bu süreçte yaşanan aksaklıkların gerekçesi nedir?
3. Kaytan'ın doku nakli ve kök hücre tedavisi gibi hayati önem taşıyan tedavileri için sevk taleplerinin gecikmesinin sebebi nedir? Sağlık raporlarına rağmen bu taleplerin karşılanmamasında cezaevi yönetiminin bir ihmali söz konusu mudur?
4. Kaytan'ın sağlık sorunları nedeniyle hareket kabiliyeti kısıtlıdır. Ortopedik tabanlık gibi medikal desteklerin sağlanmaması durumunda yaşanan mağduriyetin giderilmesi için bir çalışma yürütülmekte midir? Bu tür desteklerin sağlanması neden gecikmektedir?
5. Kaytan'ın sağlık raporları ve mevcut durumu göz önüne alındığında, infazının ertelenmesi veya tedavisinin dışarıda sürdürülmesi yönünde herhangi bir işlem başlatılmış mıdır? Adalet Bakanlığı bu konuda ne tür bir yol izlemektedir?
6. Kaytan'ın cezaevindeki sağlık hizmetlerine erişiminin engellenmesi veya gecikmesi nedeniyle sağlık durumu daha da kötüleşmiştir. Bu ihmal ve aksaklıklardan sorumlu olan cezaevi idaresi veya diğer yetkililer hakkında bir inceleme veya soruşturma başlatılacak mıdır?
7. Hasta mahpusların yaşam hakkının korunması ve sağlık hizmetlerine engelsiz erişimlerinin sağlanması için Adalet Bakanlığı'nın somut eylem planı nedir? Cezaevlerindeki sağlık hizmetlerinin iyileştirilmesi için kısa ve uzun vadeli hangi adımlar atılacaktır?